

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

I. Quot in Galliis & quomodo pro pietate occubuerint imperante Vero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

tio rerum gestarum, verum etiam documenta pietatis percipi possunt. Quaeunque tamen ad institutum nostrum spectare mihi visa sunt, ea in praesentiarum seligens, hic apponam. Ac ceteri quidem historiarum Scriptores, nihil aliud ferè monumentis suis prodiderunt, quàm bellicas victorias, & erecta de hostibus victis tropæa; Ducum res præclare gestas, fortia militum facta, qui pro patria, pro liberis ac fortunis suis, manus suas sanguine & infinita hostium caede commaculaverant. At nos qui sacrae cujusdam ac divinae Reipublicae historiam narramus, pacatissima quaedam bella pro spiritali pace suscepta, eosque qui in hujusmodi bellis pro veritate ac religione potius quàm pro patria ac liberis fortiter decertarunt, immortalibus literarum monumentis mandabimus: Athletarum pro pietate pugnantium constantiam, & in perferendis multiplicibus tormentis fortitudinem, tropæa adversus Dæmones statuta, partas ex invisibilibus hostibus victorias, coronas denique ad perpetuam posteritatis memoriam prædicantes.

Α Τετέταλμα σωματώγη. ἐχίσοικην αὐτὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ διδασκαλικὴν παρέχον διηγήσασθαι ὅποσα γέτοί τ' ἐπαύσης ἐχοῖο πρᾶγματάς ταυτ' ἐπὶ τ' παρῆν. ἀναλεξάμεν. ἀπὸ τῆς θήσομαι. ἄλλοι μὲν οὖν ἰσορικὰς ποιῶνται διηγήσεις, πάντως ἀν' παρέδωκαν τῆ γραφῆς πολέμων νίκας. καὶ τροπαιὰ καὶ ἐχθρῶν. στρατηγῶν τε δριςείας, καὶ ὀπλιτῶν ἀνδραγαθίας, αἰμαλὴ καὶ μυρίοις φόνοις, παιδῶν τε παρὰ τὴν καὶ τῆς ἀλλῆς ἐνεκεν θεοσεσίας μιανθέντων. οὐ γὰρ θεοσετέα. Θεὸν πολιτεύμα. διηγήσασθαι βικὸς ἡμῖν λόγος, τὰς ὑπὲρ αὐτῆς τῆς καὶ ψυχῆν εἰρήνης εἰρηλικώτατος πολέμου. καὶ τὰς ἐν ταυτοῖς ὑπὲρ ἀληθείας μᾶλλον ἢ παρὰ τῆς καὶ μᾶλλον ὑπὲρ εὐσεβείας ἢ τῶν θεῶν ἀτότων ἀνδρῶν ἀμείνας, αἰωνίαις ἀναγραφαῖς ἐσῆλαις. τῆ εὐσεβείας ἀθλητῶν τὰς ἐν ταυτοῖς καὶ τὰς πολυλήτες ἀνδρίας, τροπαιὰ τε ταυτῶν δαμιόνων, καὶ νίκας τὰς καὶ τῶν ἀοράτων αὐτῶν πάλων, καὶ τὰς ἐπὶ πᾶσι ταυτοῖς σεφάνους, αἰώνιον μνήμην ἀνακηρύττων.

C A P U T I.
Quot in Gallis & quo modo pro pietate occubuerint regnante Vero.

Huc refer Niceph. c. 16. 17. l. 4.

ΡΟΡΟ regio ipsa in qua stadium ad hac quæ dixi certamina constitutum fuit, Gallia vocatur. In hac duæ præ ceteris insignes præstantesque urbium matres celebrantur, Lugdunum ac Vienna: quarum utramque permeat Rhodanus, universam Regionem præcipiti cursu circumfluens. Igitur nobilissimæ horum locorum ecclesiarum Commentarium de passione martyrum suorum ad ecclesias Asia Phrygiæque miserunt, ea quæ apud se gesta erant, hoc modo commemorantes. Ipsa enim verba non gravabor apponere. Servi Christi qui apud Viennam & Lugdunum Galliarum degunt, fratribus per Asiam & Phrygiam constitutis, qui eandem nobiscum fidem ac spem habent redemptionis, pax & gratia & gloria à Deo Patre & Christo Jesu Domino nostro. Post hæc deinde quædam alia præfati, narrationem ipsam ordiuntur his verbis: Et gravitatem quidem ipsam ærumnarum, & Gentilium adversus Sanctos furorem ac rabiem, quæque & quanta beati martyres perpeffi

C ΚΕΦ ΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Οσοι καὶ ὅπως κατὰ Οὐῆρον ἐπὶ τῆς Γαλλίας τὸν ὑπὲρ τῆς ἐκείνης εὐσεβείας δι' ἑλλῶν ἀγῶνα.

ΓΑΛΛΙΑ μὲν οὖν ἡ χώρα ἡν, καὶ ἡν τὸ πρὸ δηλημέμων συνεκρηγέτο σταδίου ἢ μὲν τροπόλεις ἐπίσημοι καὶ ἄλλα τὰς ἀλλὰ τὸ αὐτόδι διαφέρουσαι βεβούλωται, Λεγδῶν καὶ Βιέννα, δι' ὧν ἀμφοτέρων τῶν πᾶσι χώρων πολλὰ τὸ ρεύματι ἀεφρέων ὁ Ροδανὸς ποταμὸς διέξεισι. τὴν οὖν ἀπὸ τῶν μαρτύρων γραφῆν, αἱ τῆς διαφανέστατος ἐκκλησίας, ταῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν διαπέμπονται. τὰ παρ' αὐταῖς προσηλῆς τετον ἀνισορῶσαι τὸν τροπον. ἀπὸ τῆς θήσομαι τὰς αὐτῶν φωνάς. οἱ ἐν Βιέννῃ καὶ Λεγδῶν τῆς Γαλλίας παρρηκέντες δέδοι Χριστοῦ, κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν, τὴν αὐτὴν τὴν πολυτεώσεως ἡμῖν πίσιν καὶ ἐλπίδα ἐχρῶν δι' ἀδελφοῖς, εἰρήνην καὶ χάρις καὶ δόξα ἀπὸ Θεοῦ Πατρός καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ Κυρίου ἡμῶν. εἶτα ταυτῶν ἐξῆς, ἕτερα προσημιασάμενοι, τὴν ἐλπίδα καὶ ταρχὴν ποιῶνται ἐν ταυτοῖς. τὸ μὲν οὖν μετὰ τῆς ἐνθάδε θλίψεως, καὶ τὴν τοσαυτῶν τῶν ἐθνῶν εἰς τὰς ἀγίας ὀργὴν, καὶ ὅσα

ὑπέμεναν οἱ μακάριοι μάρτυρες, ἐπ' ἀκείδεις
 ἔθ' ἡμεῖς εἰπεῖν ἱκανοί, ἔτε μὲν γραφῆ περι-
 ληφθῆναι δυνατὸν. παντὶ γὰρ δένει ἐνέσκη-
 νεν ὁ ἀντικείμενος, περιουσιαζόμενος ἤδη
 τὴν ἀδεῶς μέλλεσαν ἐσεῶσαι παρυσίαν αὐτῶν.
 καὶ διὰ πάντων διήλθεν, ἐδίξων τὰς ἑαυτῶν
 καὶ περιουσιάζων καὶ τῶν δούλων τῶ Θεῷ
 ὡς μὴ μόνον οἰκιῶν καὶ βαλανείων καὶ ἀ-
 γορῶν εἰσγεῶδες, ἀλλὰ καὶ τὸ καθόλου φαίνε-
 σθαι ἡμῶν ἰνα, αὐτοῖς ἀπειρήσθαι ἐν ὁποίῳ
 δῆποτε τόπω. ἀντεροστήγει δὲ ἡ χάρις τῶ
 Θεῷ καὶ τὰς μὲν ἀδενεῖς ἐρρύετο. ἀντιπαρέ-
 τασε δὲ σύλους ἐδραίας, δυναμῆνες δια-
 τῆς ὑπομονῆς, πᾶσαν τὴν ὀρμὴν τῶ πονηρῶ
 εἰς ἑαυτὰς ἐλύσαι οἱ καὶ ὁμοσε ἐχώρου
 αὐτῶν, πᾶν εἶδος ὀνειδισμῶ καὶ κολάσεως
 ἀνεχόμενοι. οἱ καὶ τὰ πολλὰ ὀλίγα ἠγάμε-
 νοι, ἐσπύδον παρὸς Χριστὸν. ὄντως ἐπιδεικνύ-
 μενοι, ὅτι ὅσα ἀξία τὰ παθήματα τῶ νῦν
 κειρῶ, πρὸς τὴν μέλλεσαν δόξαν ἀποκα-
 λυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. καὶ πρῶτον μὲν τὰ ἀπὸ τοῦ
 ὄχλου πανδημῆς Ἰερουσαλὴμ ἐπιφερόμενα, γεν-
 ναίως ὑπέμενον. ἐπιδοῦσαι καὶ πληγὰς καὶ
 συρμας. καὶ διαρπαγὰς. καὶ λίθων βολὰς,
 καὶ συγκλείσεις. καὶ πάνθ' ὅσα ἠγριωμένῳ
 πλῆθει ὡς παρὸς ἐχθρῶν καὶ πολεμικῶν φιλέ-
 γνεσθαι. καὶ δὴ ἀναχθέντες εἰς τὴν ἀγο-
 ρὴν ὑπὸ τῶ τῶ χιλιάρχου καὶ τῶν προεση-
 κῶτων τῆς πόλεως Ἰερουσαλὴμ, ἐπὶ παντὸς τῶ
 πλῆθους ἀνακεκλιμένοι καὶ ὁμολογήσαντες,
 συνεκλείδυσαν εἰς τὴν εἰρηλίαν ἕως τῆς τῶ
 ἡγεμόνου παρυσίας. μετέπειτα δὲ ἐπὶ τὸν
 ἡγεμόνα ἀχθέντων αὐτῶν, κακίαν πάσῃ
 τῇ πρὸς ἡμᾶς ὁμότητι χρωμένους, οὐδέτις
 Ἐπαγαθῶ εἰς ἓκ τῶν ἀδελφῶν, πλήρωμα
 ἀγάπης τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον
 κεραικῶς ἔχει καὶ ἐπιπροσέτον ἠκρίβωτο ἡ πο-
 λιτεία, ὡς καίπε ὄντα νέον, συνεξιστάσθαι τῇ
 τῶ πρεσβυτέρου Ζαχαρίας μαρτυρίᾳ πεπύ-
 ρευθῶ γένον πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιο-
 μασι τῶ Κυρίου ἀμεμπτος, καὶ πάσῃ τῇ
 πρὸς τὸν πλησίον λειτουργίᾳ ἀσκησῶ. ζῆλον
 Θεῷ πολλῶ ἔχων, καὶ ζῆλον τῶ πνεύματι.
 τοῖς τῶ δὴ πρὸς ὧν, τὴν ἔτα καθ' ἡμῶν ἀ-
 λόγως γνωμένην κείσιν ὅσα ἐβάσασεν, ἀλλ'
 ὑπερηγανάκτησε, καὶ ἠξίου καὶ αὐτὸς
 ἀκουσθῆναι ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν

A sunt, nec nos exprimere dicendo, nec
 quisquam scribendo complecti accura-
 te possit. Omni siquidem virium impe-
 tu in nos irruit adversarius, adventus sui
 in quo cum omni licentia grassatur est,
 jam tum nobis initia ac primordia exhi-
 bens. Nihil quippe intentatum reliquit,
 dum ministros suos affuefacit, & qui-
 busdam quasi proleudiis exercet adver-
 sus servos Dei. Aded ut non solum ab
 ædibus, à balneis, à foro arceremur:
 verum etiam interdictum fuerit ne quis
 nostrum quocumq; demum in loco ap-
 pareret. Sed gratia Dei pro nobis ad-
 versus diabolum depugnavit: & infir-
 miores quidem servavit, viros autem
 illi opposuit columnarum instar firmos
 ac stabiles, qui fortitudine sua univer-
 sum Dæmonis impetum in semetipfos
 pertrahere valerent. Hi ergo cominus
 congressi, omne genus opprobrii susti-
 nuerunt: & quæ alii diuturna & gravia
 existimant, ipsi levia ducentes, ad
 Christum ire properabant; exemplo
 suo ostendentes, non esse dignas passio-
 nes hujus sæculi quæ conferantur cum
 gloria quæ in nobis revelanda est. Ac
 primum quidem quæcunque à populo
 universo acervatim ingerbantur, con-
 stantissimè tolerarunt: acclamationes
 scilicet, plagas, raptationes, spolia-
 tiones bonorum, lapidum jactus, car-
 ceres, cuncta denique quæ vulgus fu-
 rore & rabie concitatum, adversus ho-
 stes & inimicos comminisci solet. Per-
 ducti deinde in forum à Tribuno mili-
 tum & à Magistratibus civitatis, coram
 universo populo interrogati confessi-
 que, usque ad Præsidis adventum con-
 jecti sunt in carcerem. Post hæc cum
 ad Præsidem deducti essent, atque il-
 le omni genere sævitæ ferretur adver-
 sus nostros, Vettius Epagathus unus
 ex fratrum numero, immensa qua-
 dam caritatis copia erga Deum simul
 & proximum exuberans, qui aded
 districtam ac severam vivendi ratio-
 nem instituerat, ut quamvis adhuc ju-
 venis, Zachariæ tamen senioris elogio
 æquaretur. Incesserat quippe in omni-
 bus mandatis & justificationibus Do-
 mini sine querela: ad omne genus
 obsequii ac ministerii proximo exhi-
 bendum promptissimus, zelo Dei ac
 fervore spiritus plenus. Hic, inquam,
 cum esset hujusmodi, aded injustum
 adversus nos judicium pati non potuit.
 Sed indignatione commotus, postu-
 lavit ut sibi quoque liceret pro fra-

tribus causam dicere, palamque ostendere, nihil apud nos impium aut irreligiosum reperiri. Verum cum illi qui circum tribunal adstabant, adversus eum inelamassent (erat quippe inter suos clarus) & Praeses ipse petitionem alioqui iustissimam agrè ferret, idq; unum ex eo quaereret esset ne Christianus: ille Christianum se esse clarissima voce professus, in martyrum numerum relatus est: Advocatus quidem Christianorum iudicis elogio appellatus; habens autem in seipso Advocatum Spiritum Sanctum multo abundantius quam Zacharias. Quem quidem caritatis exuberantia declaravit, quippe qui sustinuerit pro fratrum defensione morti semet objicere. Fuit enim & est germanus Christi Discipulus, sequens agnum quocumque ierit. Exinde etiam reliqui dignosci ac distingui coepere. Et prompti quidem ac parati erant Protomartyres, qui summa animorum alacritate solemnem illam martyrum confessionem ediderunt. Qui vero imparati & inexercitati, nec firmis adhuc erant viribus ad impetum tanti certaminis sustinendum, tunc manifestè patuerunt. ex quibus decem circiter collapsi, maximum nobis dolorem & incredibilem luctum attulerunt; & aliorum alacritatem fregerunt, qui nondum comprehensi, licet gravissima paterentur incommoda, tamen martyribus praesto aderant, nec ab eorum conspectu discedebant. Omnes tunc temporis gravissimo metu percussis habebamus, ob incertum confessionis eventum: non quod tormenta quae inferebantur, magnoperè timeremus, sed quoniam exitum rei animo prospicientes, ne quis corrueret verebamur. Comprehedebantur quotidie qui digni erant ut numerum illorum supplerent: adeò ut ex utraque ecclesia praestantissimi quique, & quorum maximè labore atque industria res hinc constituta fuerant, simul omnes tenerentur. Capti sunt etiam quidam nostrorum servi qui Gentiles erant, quandoquidem Praeses nos omnes requiri palam iusserat. Qui Dæmonis impulsu, cum tormenta reformidarent quae Sanctos perpeti videbant, militibus ad hoc ipsum eos incitantibus, Thyestes quasdam cenas & incestos Oedipi concubitus, & alia quae nec proloqui nobis nec cogitare fas est, ac ne credere quidem sustinemus apud homines unquam gesta fuisse, adversus nos emen-

A ἀδελφῶν, ὅτι μηδὲν ἄθεον μὴ ἡσέβησε ἐν ἡμῖν. τῶν δὲ πρὸς τὸ βῆμα καλεσσομένων καὶ γὰρ ἦν ἐπίσημοι καὶ τῶν μόνων μὴ ἀναχωρήσει τῆς ἕως ὑπὸ αὐτῆς δικαίας πειραστικῆς ἀξιώσεως, ἀλλὰ μόνον τὸτο τυβολοῦν εἰ καὶ αὐτὸς εἴη χριστιανός· τὴν δὲ λαμπροτάτην φωνὴν ὁμολογίας αὐτοῦ ἀνελήφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸν κλήρον τῶν μαρτύρων. Ὁ δὲ ἀκλιτὸς χριστιανῶν χρηματισίας ἔχων ἢ τὸν ὁμοκλιτὸν ἐν ἑαυτῷ, τὸ πνεῦμα πλεῖον τῆς Ζαχαρίας. ὁ δὲ διὰ τὰ πειράματα τῆς ἀγάπης ἐνεδείξατο, ἐνδεικτικῶς ὑπὲρ τῆς τῶν ἀδελφῶν διπολογίας τὴν ἑαυτῆς θείαν ψυχὴν. ἦν γὰρ καὶ ἐπιγνησίου Χριστοῦ μαθητής, ἀκολουθῶν τῷ δαίμονι σὺν ἀνύπαρξῃ. ἐντελευτηθεὶς δὲ διεκρινόντο οἱ λοιποὶ καὶ φανεροὶ καὶ ἔτοιμοι ἐγένοντο πρῶτοι μαρτύροι. οἱ καὶ μὴ πάσης πειραστικῆς ἀνεπιπρόσβλητον ὁμολογίαν τῆς μαρτυρίας. ἐφαίνοντο καὶ οἱ ἀνετοίμοι καὶ ἀγύμναστοι, καὶ ἐτι ἀσθενεῖς, ἀγωνιστῶν μεγάλῃ τόνον ἐνεκείνῃ μὴ ἐκινῶμενοι. ὧν καὶ ὄξετερον ὡς δέκα τὸν ἀριθμὸν οἱ καὶ μεγάλην λύπην καὶ πένθη ἀμείνων ἐνεποίησαν ἡμῖν, ἕως τὴν πειραστικὴν τῶν λοιπῶν τῶν μὴ σωματικῶν ἐνεκωφισμένων καὶ περὶ πάντα τὰ δεινὰ πάχοντες, ὁμοῦσιν παραῆσαν τοῖς μάρτυσι καὶ οὐκ ἀπέλειπον αὐτῶν. τότε δὲ οἱ πάντες μεγάλως ἐπίπληρον, διὰ τὸ ἀδύλον τῆς ὁμολογίας. ἕως ἐπιφροσμένης κολάσεως φοβέμενοι, ἀλλὰ τὸ τέλος ἀφορώντες, καὶ τὸ δοποτεσθῆναι τῶν δεινῶν. σωματικῶν μὲν καὶ ἐκείνην ἡμέραν οἱ ἄξιοι, τὸν ἐκείνων ἀναπληροῦντες δεῖμον ὡς συλλεγῆναι ἐκ τῶν δύο ἐκκλησιῶν πάντας τὰς σπυδαίνας, ἕως δὲ ὧν μάλιστα σωματικῶν τὰ ἐνθάδε. σωματικῶν δὲ καὶ ἐθνικῶν τινος οἰκέται τῶν ἡμετέρων· ἐπεὶ δημοσίᾳ ἐκείδουσαν ὁ ἡγεμὼν ἀναζητῆδός πάντας ἡμᾶς· οἱ δὲ κατ' ἐξέχοντα τὴν Κατανᾶ, φοβηθέντες τὰς βασάνους ἀσπασίως ἀγίως ἐδέχοντο πάχοντας, τῶν σωματικῶν ἐπὶ τῷτο παρρημιῶντων αὐτῶν, καὶ ψεύσαντο ἡμῖν δυνεῖα δειπνα, καὶ οὐδὲν δεικνύμενοι, ἕως μὴτε λαλεῖν μὴτε τῶν δέξασθαι ἡμῖν, ἀλλὰ μὴ δὲ πιστεύειν ἐπὶ τοῦτο πῶποτε ὡς ἀνθρώποις ἐγγύς. τῶν δὲ φημισθέντων πάντες ἀπεθνήσκοντες

ἤσαν εἰς ἡμᾶς ὥσε κ' εἴ πινε τὸ πρῶτε-
 ρον δι' οἰκειότηθα ἐμεπέιαζον, τότε μεγά-
 λως ἐχαλέπαινον καὶ διεπέσιοντο καθ' ἡμῶν.
 ἐπληρῆτο δὲ τὸ ἕσθ' τῆ Κυρία ἡμῶν εἰρη-
 μῶνον, ὅπ' ἐλεύσεται καιροῦ ἐν ᾧ πᾶς ὁ
 δσπολείνας ὑμᾶς, δόξει λατρεῖαν προσφέ-
 ρειν τῷ Θεῷ, ἐνταυθα λοιπὸν ὑπερῶνω
 πάσης δζηήσεως ὑπερῶνον κολάσεις οἱ ἄ-
 γιοι μάρτυρες. Φιλομήμετρον τῆ Κατανᾶ
 καὶ δι' οἰκείαν ῥηθῆναί π τῆ βλασφημίαν.
 ὑπερβεδλημῶνος δὲ ἐπέσκηψεν ἡ ὀργὴ πᾶσα
 καὶ ὄχλος καὶ ἡγεμόνθ καὶ στρατιωτῶν, εἰς
 B σάντων διάκονον διπὸ Βιέννης. καὶ εἰς Μάτε-
 ρον νεοφώπσον μῆρ, ἀλλὰ ἡρναῖον ἀγωνι-
 στήν. καὶ εἰς Ἀθάλον Περγαμῶνον τῷ ἡρῆ.
 εὔλον καὶ ἐσραϊώματων ἐνταυθα αἰεὶ γεγο-
 νότα. καὶ εἰς Βλανδῖναν, δι' ἧς ἐπέδειξεν ὁ
 Χεῖτος, ὅπ' τὰ πρῶτα ἀνθρώποις ἐντελῆ καὶ
 αἰετῆ καὶ ἐκκαταφροῆθα φαινόμενα, με-
 γάλως κατὰξίεται πρῶτα Θεῷ δόξης, δια-
 τῶ πρὸς αὐτὸν ἀγάπῃ, τῶ ἐν δυνά-
 μα δακρυμῶν, καὶ μὴ ἐν εἰδεί κανχωμέ-
 νῃ. ἡμῶν γδ πάντων δεδιότων, καὶ τῆς Καρ-
 κῆνης δ' εσσοῖνης αὐτῆς ἡ περὶ καὶ αὐτῆ τῶν
 μαρτύρων μία ἀγωνίσεια, ἀγωνίωσης
 μὴ εἰδὲ τὴν ὁμολογίαν δυνήσεια παρρη-
 σιασας διὰ τὸ ἀδενεῖ τῆ Ῥώμαθ, ἡ
 Βλανδῖνα τοσαύτης ἐπληρώθη δυνάμεως,
 ὥσε ἐκλυθῆναί κ' παρεθῆναί τῆς κ' διαδο-
 χας παντὶ τρῶπῳ βασιανίζουας αὐτὴν διπὸ
 ἐωθῆς ἕως ἑσπέρας, καὶ αὐτὰς ὁμολογῶν-
 τας ὅτι νεκῆναι, μηδὲν ἐχούσας μικέπ' ὁ
 ποιήσων αὐτῆ καὶ θαυμάζειν ἐπὶ τῷ πα-
 ραμῶν ἐμπνευ αὐτὴν. παντὸς τῆ Ῥώματος
 διερωγῶθ κ' ἡνεωμῶνος καὶ μαρτυρεῖν,
 D ὅτι ἐν εἰδθ' ερεβλώσεως ἱκανὸν ἦν πρὸς τὸ
 δ' εἰσαγαγῆν τὴν Ψυχὴν, ἐχ' ὅπ' γε τοιαῦτα κ'
 τοσαῦτα. ἀλλ' ἡ μακαρία ὡς ἡρναῖθ' ἀθ-
 λητῆς ἀνεναζεν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ κ' ἦν αὐτῆς
 ἀνάληψις κ' ἀνάπαυσις κ' ἀναλγησία τῶν
 συμβανόντων, τὸ λέγειν ὅτι χριστιανή εἰμι
 καὶ παρ' ἡμῖν εἰδὲν φάλλον γινέσασθ' ὅ Καγ-
 κῆθ κ' αὐτὸς ὑπερβεδλημῶνος καὶ ὑπερ' πάν-
 τα ἀνθρώπων πᾶσας τὰς δ' ἀνθρώπων
 αἰκίας ἡρναῖως ὑπερῶνον, τῶ ἀνόμων ἐλ-
 πιζόντων διὰ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὸ μέγε-
 θθ τῶν βασάνων ἀκούσασθαι τι παρ'

A tici sunt. His in vulgus sparsis, omnes
 continuo in nos adeo efferati sunt, ut si
 qui fortè cognationis causa moderati
 erganos hæcenus existissent, tunc a-
 cerbissima indignatione commoti ad-
 versus nostros infremere. Comple-
 batur itaque id quod à Domino prædi-
 ctum fuerat his verbis: Veniet tempus,
 cum quicumque vos occiderit, cultum
 offerre videbitur Deo. Exinde sanctis-
 simi martyres ejusmodi tormenta susti-
 nuerunt, quæ nulla unquam oratione
 exprimi possint: Satana ambitiosè con-
 tendente ut ab illis quoque aliquid im-
 pie diceretur. Præcipuè tamen vulgi ac
 Præsidis & militum furor universus in-
 cubuit in Sanctum Diaconum Vien-
 nensem, & in Maturum neophytum
 quidem illum, sed generosissimum ni-
 hilominus pugilem Christi: In Atta-
 lum quoque patria Pergamenum, qui
 columna & firmamentum ecclesiæ no-
 stræ semper fuit: in Blandinam deni-
 que, per quam Christus ostendit, quæ
 vilia, deformia, contemptaque homi-
 nibus videntur, ea maximo honore af-
 fici à Deo propter excellentem erga
 ipsum caritatem, quæ in virtute poten-
 tiæ ostenditur, non specie inani glo-
 riantur. Nam cum universi trepidare-
 mus, ipsaque illius temporalis Domina,
 quæ & ipsa unâ cum reliquis martyribus
 strenuè pugnabat, formidaret inprimis
 ne illa ob tenuitatem corporis, liberam
 confessionem edere non valeret: tanto
 animi robore firmata est Blandina, ut
 tortores qui invicem sibi succedentes à
 prima luce usque ad vesperam omni
 tormentorum genere eam excruciave-
 rant, resoluta nervorum compage de-
 ficere; seque victos confessi, cum
 nullum tormenti genus quod ipsi infer-
 ri posset, reliquum haberent, mirarentur
 adhuc illam spiritum ducere, toto
 corpore lacerato atque perfosso; testa-
 renturque unicum tormenti genus ad
 illam enecandam suffecisse, nedum tot
 ac tanta tormenta. Verùm Beata illa
 instar generosi cujusdam athlete, in
 ipsa confessione vires atque animos re-
 sumebat. Eratque ei refectio & quies,
 sensumque omnem præsentis doloris
 adimebat prolatio horum verborum:
 Christiana sum, & nihil apud nos mali
 geritur. Sanctus verò, cum & ipse su-
 pra humanum modum cuncta quæ ab
 hominibus excogitari poterant tor-
 menta fortiter sustineret, sperantibus
 jam impiis aliquid se indecorum atque

Ioan. 16.

illicitum ex eo audituros, ob nimiam vim & magnitudinem cruciatuum: tanta firmitate eis restitit, ut nec suum, nec gentis aut civitatis ex qua esset oriundus nomen, nec utrum servus esset an ingenuus, prolocutus sit: sed ad omnes interrogationes Romana lingua responderit, Christianus sum. Hoc sibi nomen, patriam, genus, omnia denique esse subinde profitebatur; neque aliam vocem ab eo Gentiles extorque-re valuerunt. Quam etiam ob causam maxima adversus illum & Praefidis & tortorum pertinacia furoris exarsit. Ad eò ut cum nihil amplius ipsis superesset quò illum torquerent, candentes aris laminas mollioribus ejus membris affigerent. Et membra quidem adurebantur: ipse verò rectus atque inconcussus, firmis vestigijs in confessione perstitit, utpotè cælesti fonte aquæ vivæ quæ ex ventre Christi profluit, perfusus firmatusque. Porro corpus ipsum abundè restabatur ea quæ acciderant, quippe quod nihil aliud esset præter vulnera atque vibices: totum contractum atque contortum, nec jam externam hominis speciem retinens. In quo Christus ipse perpetuens, magna miracula patrabat, adversarium funditus delens, & illustri exemplo ceteris ostendens, nihil esse metuendum ubi caritas Patris adsit; nullum dolorem, ubi gloria vertitur Christi. Quippe cum impii illi paucis post diebus iterum torquere martyrem cepissent, crederentque si turgescerentibus adhuc & inflammatis vulneribus eadem tormenta de integro adhiberent, fore ut illo superiores evaderent, quippe qui ne manuum quidem contrectationem posset sustinere: vel id certè eventurum, ut ille tormentis immortalis, terrorem injiceret reliquis: non modo nihil ejusmodi illi contigit, sed præter omnium opinionem, corpus ejus subito relevatum erectumque constitit in tormentis posterioribus, & pristinam speciem, usumque membrorum recuperavit. Prorsus ut secunda illa excarnificatio, divina opitulante gratia, medelam potius quam pœnam ei attulisse videretur. Sed & Bibliadem quandam ex eorum numero qui Christi fidem abnegaverant, cum jam Diabolus à se absorptam crederet, velletque insuper damnationem illius cumulare blasphemiam, ad supplicium duxit, adigens eam utpotè fragilem jam & ignavam, impia

A αὐτῆ τῶν μὴ δεόντων, ἑσαυτῆ ἑωσάτο ἀνὴρ ἀπαρετάξατο αὐτοῖς, ὡς μὴ δὲ τὸ ἴδιον καλεῖται ὄνομα, μήτε ἔθνος, μήτε πόλις ἦν, μήτε εἰ δ' ἐλθῆ ἢ ἐλευθερῆ εἴη. αὐτὸς πρὸς πάντα τὰ ἐπερωτώμενα ἀπεκρίνατο τῆ Ῥωμαϊκῆ Φωνῆ, χριστιανός εἰμι. τὸτο κατ' ἀντὶ ὀνόματός, καὶ ἀντὶ πόλεως, καὶ ἀντὶ γένους, καὶ ἀντὶ παντός ἐπαλλήλως ἠμυδιόγησεν ἅλλην ἢ Φωνὴν ὅσα ἠέκασαν αὐτῆ τὰ ἐπιθέθεν δὴ καὶ φιλονεικία μεγάλη τῆ τε ἡγεμονίᾳ καὶ τῶν βασιανιστῶν ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ὡς ὅποτε μηκέτι μηδὲν εἶχον ὁ ποιήσων αὐτῶν, τὸ τελειωτικὸν χαλκᾶς λεπίδας διαπύρας προσεκόλλων τοῖς περὶ φερωτάτοις μέλεσι τῆ σαμάτος αὐτῆ. καὶ ταῦτα μὲν ἐκείνο. αὐτὸς ἢ παρέμενεν ἀνεπίκαμπῆ καὶ κενόδοτος, σερρὸς πρὸς τὴν ὁμολογίαν, καὶ τῆς κενανίου πηγῆς τῆ ὕδατος τῆς ζωῆς τῆς ζιζιόσης ἐκ τῆς ἡδύτης τῆς Χριστοῦ δροσισμῶν καὶ ἐνδυναμῶμενος. τὸ δὲ Σωματικὸν μάρτυς ἦν τῶν συμβεβηκότων, ὅλον τελευτήσων καὶ μάλωψ, καὶ σιωπασσόμενος, ἔδωκε δὲ ἑαυτὸς τὴν ἀνθρώπειον ἐξέσθην μορφήν. ἐν τῇ πειρασμῶν Χριστὸς μεγάλας ἐπετελεῖ δόξας, καὶ τῶν ἀργῶν τὸν ἀντικείμενον, καὶ εἰς τὴν τῶν λαμπρῶν ὑποτύπων ὑποδεικνύων, ὅτι μηδὲν φερεθῶν ὅτι πατὴρ ἀγάπη, μὴ δὲ ἀλγῶν ὅπου Χριστὸς δόξα. τῶν γὰρ ἀνόμων μὲν ἡμέρας πάλιν σφελέντων τὸν μάρτυρα καὶ νομιζόντων, ὅτι οἰδοῦνται καὶ φλεγμονόντων τῶν Σωμάτων εἰς τὰ αὐτὰ προσερχομένων κολασήρια ἀπέσποντο αὐτῆ, ὅποτε ἐκείνῳ διὰ τῶν χειρῶν ἀφῆν ἠνείχετο. ἢ τῆς ἐναποθανόνταίς βασάνοις, φόβον ἐμπόσσει τοῖς λοιποῖς: εἰ μόνον εἰδὲν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦτο σιωπῆ, ἀλλὰ καὶ ὡς πᾶσαν δόξαν ἀνθρώπων ἀνέκυψε καὶ ἀνωρθώθη τὸ Σωματικὸν ἐν ταῖς μετέπειτα βασάνοις, καὶ τὴν ἰδέαν ἀπέλαβε τὴν περτέραν καὶ τὴν χεῖρῶν τῶν μελῶν ὡς μὴ κόλασιν, ἀλλ' ἵκασιν διὰ τῆς χάριτος τῆς Χριστοῦ, τὴν δευτέραν σφελῶσιν ἀπὸ χρέδαται. καὶ βίβλιαδα δὲ τῆς μίας τῶν ἡγενημένων, ἡδὲ δεικνύων διάβολος κατὰ πεπωκέναι, φελέσας δὲ καὶ διὰ βλασφημίας κατὰ κείνας, ἡγεῖται ἐπὶ κόλασιν, ἀναγκάζων εἰπεῖν τὰ ἀθεῖα ἀπὸ ἡμῶν, ὡς ἐνθραυσον ἡδὲ καὶ

ἀναδραγν. ἢ ὅ ἐν τῇ σφραγιώσει ἀνένηψε, καὶ ὡς
 ἀν εἶπεν ἐκ βαθέος ὑπὸ ἀνεργηγορησεν ὑπο-
 μνηδεῖσα διὰ τὸ παροσκαίρου ἡμωσίας τῶ
 αἰώνιον ἐν γεννῆ κόλασιν. καὶ ὁξ ἐναντίας ἀν-
 τεῖτε τοῖς βλασφημοῖς φήσασα. πῶς ἀν
 παιδία φάγοιεν οἱ τοῖστοι, οἷς μηδὲ ἀλόγων
 ζωὴν αἶμα φαγεῖν ὁξόν. καὶ διὰ τῆδε χειρισ-
 τὴν ἑαυτὴν ὁμολόγει, καὶ τῶ κλήρω τῆ μαρ-
 τύρων παροστέθη. καταργηθέντων δὲ τῶν τυ-
 ραννικῶν κόλασηρίων ὑπὸ τῆ Χειρῆ διατῆς
 τῆ μακαρίων ὑπομονῆς, ἐτέρας μηχανὰς
 ὁ διάβολος ἐπειροῖ, τὰς καὶ τῶ εἰρκτὴν ἐν
 τῶ σκότει καὶ τῶ χαλεπώτατο χωρίω συγ-
 κλείσεις καὶ τὰς ἐν τῶ ξύλω διατάσεις τῶν
 ποδῶν, ὅτι πέμπτον διατενομένων τεύχημα.
 καὶ τὰς λοιπὰς αἰκίας, ὅσας εἰώθασιν ὀργι-
 ζομενοι ὑπεργοῖ, καὶ ταῦτα διαβόλου πλή-
 ρεις, διατιθέσθαι τὰς ἐγκλειομενὰς. ὡς δὲ πο-
 πνηγῆναι τὰς πλείους ἐν τῇ εἰρκτῇ, ὅσας γε ὁ
 Κύριος ἔτιως ὁξελθεῖν ἠθέλησεν, ὅτι δεικνύων
 τὴν αὐτῆ δόξαν. οἱ μὲν γὰρ βασιανθίντες πι-
 κρῶς, ὡς δοκεῖν μὴ ὅ τὸ πάσης θεραπείας
 τυγχόντας ἐπὶ ζῆσιν δυνάσθαι, παρέμενον ἐν
 τῇ εἰρκτῇ ἔρημοι μὲν τῆς ὁξῆ ἀνθρώπων ἐ-
 πιμελείας. ἀναρρῶνόμενοι ὅ ὑπὸ τῆ Κυρίας καὶ
 ἐνδωαμέμενοι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ, καὶ τὰς
 λοιπὰς παρορμῶντες καὶ ὁξῆ αὐθιθέμενοι. οἱ
 ὅ νεαροὶ καὶ ἀρῆ σωμαλημμένοι, ὧν μὴ παρο-
 κατήκισο τὰ σώματα, τὸ βάρος ἐκ ἔφερον
 τῆς συκλείσεως, ἀλλ' ἐνδον ἐναπέθηστον. ὁ ὅ
 μακαριος ποθενὸς ὁ τὴν διακονίαν τῆ Ἐπισκο-
 πῆς ἐν Λαδῆνῶ πεπεσθμῆν. ὑπὲρ τὰ ἐνε-
 νηκοῦ αἰτῆ τῆς ἡλικίας γεγονῶς, καὶ πάντ ἀσθε-
 νῆς τὸ σώματι, μόλις μὲν ἐμπνῶν διὰ τὴν παρο-
 κειμένην ζωμαλικὴν ἀσθενείαν, ὑπὸ ὅ παροδυ-
 μίας πνευματικῆ ἀναρρῶνόμενοι, διὰ τὴν ἐλ-
 κειμένην τῆς μαρτυρίας ὅτι δυνάμιαν, καὶ αὐτὸς
 ὅτι τὸ βῆμα ἐσύρετο. ὅ μὲν σώματι καὶ ὑπὸ
 τῆ γῆρας καὶ ὑπὸ τῆς νόσου λελυμέν. τρημέ-
 νης ὅ τῆς ψυχῆς ἐν ἀπαίῆναι δι' αὐτῆς Χειρῆς
 θριαμβέσθαι. ὅ ὑπὸ τῆ σφραγιώτῆ ὅτι τὸ
 βῆμα κομισθεῖς, ὁξῆ αὐτεμπόντων αὐτὸν
 τῆ πολιτικῶν ὁξῆσιων, καὶ παντὸς ὅτι πλή-
 ρεις ἐπιδοήσεις παντοίας ποιημένων, ὡς
 αὐτῆ ὄντ. ὅ Χειρῆ, ἀπεδίδοε τῶ καλὴν
 μαρτυρίαν. ἀνέλαζόμενοι ὅ ὑπὸ τῆ ἡγε-
 μόν. τῆ εἰη χειριστῶν ὁ Θεός, ἐφῆ ἑάν

A de nobis proloqui. Verum illa resipuit
 inter cruciatus, ac veluti ex altissimo
 fomno excitata est, praesente supplicio
 de aeternae gehennae cruciatibus ipsam
 submonente. Et contradicens impiis:
 Qui fieri posset, inquit, ut infantes
 comederent, quibus ne sanguinem
 quidem animantium degustare licet.
 Abhinc Christianam se esse confessam, in
 consortium martyrum relata est. Porro
 cum universa tyrannorum tormenta
 per martyrum constantiam a Christo
 essent hebetata ac retusa, alias machi-
 nas Diabolus excogitavit: ut scilicet in
 B obscurissimum ac molestissimum car-
 ceris locum conjicerentur, utque pe-
 des in nervo ad quintum usque for-
 amen distentos haberent, ac reliqua hu-
 jusmodi cruciatuum genera perferrent,
 quibus ministri, utpote infensi & a Da-
 mone incitati, vexare inclusos consue-
 verunt. Adeo ut ex eorum numero
 quamplurimi in carcere suffocati inter-
 ierint, quos scilicet Deus, qui suam in
 omnibus gloriam ostendit, hoc mortis
 genere defungi voluerat. Alii siqui-
 dem qui acerbissime excruciatii fue-
 rant, ita ut ne vivere quidem diutius
 C posse crederentur quamvis omni cura-
 tionis genere refocillati fuissent; per-
 manserunt in custodia: hominum qui-
 dem auxilio destituti, verum roborati
 ab Deo, & tam animi quam corporis
 vigore firmati; qui quidem accende-
 bant ceteros & consolabantur. Alii ve-
 ro novelli qui recens comprehensi fue-
 rant, quorum corpora cruciatibus per-
 ferendis nondum assueverant, cum gra-
 vitate carceris pati non possent, in
 ipsa custodia expirarunt. Beatissimus
 autem Pothinus qui episcopatum Lug-
 dunensis ecclesiae administrabat, nona-
 genario major, & corpore admodum
 infirmo, ob praesentem quidem corpo-
 ris imbecillitatem aegre spiritum tra-
 hens, ceterum praecupiditate immi-
 nentis martyrii mirabili alacritate ani-
 mi firmatus, etiam ipse ad tribunal fe-
 rebatur: corpore quidem partim ob
 senectutem, partim vi morbi penitus
 exhausto ac soluto: animam vero ad-
 huc retinens, ut per eam Christus
 triumpharet. Perlatus igitur a militibus
 ad tribunal, prosequentibus ipsam
 Magistratibus civitatis, & universa ple-
 be variis eum acclamationibus impe-
 tente tanquam ipse Christus esset, e-
 gregium edidit testimonium. Interro-
 gatus vero a Praeside quisnam esset Chri-
 stianorum Deus, respondit: Si di-

gnus fueris, cognosces. Post hæc ab-
que ullo humanitatis respectu raptatus,
atque innumeris plagis affectus est, cum
ii quidem qui propius adstant, cal-
cibus & pugnis illum contumeliosè
appeterent, nec ullam ejus ætati reve-
rentiam exhiberent: qui verò longius
distabant, quicquid ad manum erat, in
ipsum conjicerent: omnes denique
gravissimi delicti ac piaculi reos se ex-
istimarent, nisi pro sua quisque parte ei
petulanter insultare studuissent. Quip-
pe hoc modo injuriam Deorum suo-
rum ulturos se arbitrabantur. Exinde
vix adhuc spirans in carcerem projectus
est, tandemque post biduum animam
exhalavit. Hic verò singularis quædam
Dei dispensatio, & immensa Jesu Chri-
sti misericordia apparuit: raro quidem
inter fratres exemplo, sed à dexterita-
te ingenioque Jesu Christi minimè alic-
no. Omnes siquidem qui à prima stam-
tim comprehensione fidem negave-
rant, ipsi quoque in carcerem conjecti,
eadem quæ ceteri martyres perfere-
bant. Neque enim illis quidquam tunc
profuit fidei suæ negatio. Verùm illi
quidem qui sese id quod reverà erant,
esse profitebantur, tanquam Christiani
conjiçiebantur in vincula, nullo alio
crimine ipsis objecto. Hi verò perinde
ac homicidæ & scelerati homines dein-
ceps detinebantur, duplo gravius quàm
reliqui supplicium perferentes. Illos
enim gaudium martyrii, spesque pro-
missæ beatitudinis, & caritas erga Chri-
stum, & Dei Patris Spiritus recreabat.
Hos verò graviter torquebat conscien-
tia: ita ut dum traducerentur, ipso vul-
tu atque adspectu facile discernentur
à ceteris. Quippe illi quidem hilares
accedebant, Majestatem quandam ve-
nustati intermixtam vultibus præferen-
tes: adeò ut vincula præcipuum ipsis
ornatum addidisse viderentur, instar
sponse fimbriis aureis variegatis orna-
ta: adhæc suavem Christi odorem spi-
rantes, ita ut nonnulli terreno eos un-
guento delibutos putarent. Hi verò de-
missio vultu, abjecti & squalidi ac sordi-
di, omnique deformitatis genere coo-
perti: ab ipsis quinetiam Gentilibus
probro affecti utpote ignavi atque im-
belles, qui homicidarum quidem sibi
ipsis crimen imposuissent, Christiano-
rum autem venerandum & gloriosum
ac salutare nomen amisissent. Quæ
cum ceteri viderent, magnoperè confirmabantur. Et si quem postea à comprehendi contige-
rat, is statim absque ulla cunctatione confitebatur, ne cogitatione quidem tenuis contu-
ham

A ἡς ἀξιῶ, γνώση ἐντεύθεν δὴ ἀφειδώς ἐπι-
ρετο, καὶ ποικίλας ἐπαχθεύσας πληγὰς τῶν ἀπο-
σώμενων, χειρὶ καὶ ποσὶ ἐνδεδιζόμενον πα-
τοῖως, μὴ δὲ τὴν ἡλικίαν αἰδέσθων ἀπο-
τῶ δὲ μακρὰν, ὁ μετὰ χεῖρας ἑκάς ἐπι-
χεν, εἰς αὐτὸν ἀκονίζοντων. πάντων δὲ πλε-
θρῶν μεγάλως πλημμελεῖν καὶ ἀσεβῆναι, ἡ-
πὶς διπλασθεῖν τῆς εἰς αὐτὸν ἀσελγείας, ἡ-
γὰρ τὰς Θεοῦ ἐπιτολὰς ὠνόμασεν ἑαυτοῦ
σεν. καὶ μόγις ἐμπνεῶν ἐρρίφη εἰς τὴν ἐπι-
τῶν, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἀπέψυξεν. ἐνταῦθα
δὴ μεγάλη πρὸς οἰκονομίαν τῆς Θεοῦ ἐγένετο, καὶ
B ἔλεος ἀμέτερον ἀνεφάνετο Ἰησοῦ. ἀπο-
μὲν ἐν τῇ ἀδελφότητι γεγονός, μὴ διπλα-
πόμενον δὲ τῆς τέχνης τῆς Χειρῶν. οἱ γὰρ
τὴν πρώτην σύλληψιν ἔξαυτοὶ χροῖμα
συνεκλείοντο καὶ αὐτοὶ καὶ μετεῖχον τῶν ἐπι-
νοῶν. ἐδὲ γὰρ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ὀφελῆς πα-
τοῖς ἡ ἔξαρνησις ἐγένετο· ἀλλ' οἱ μὲν ὁμο-
γενῆς ὁ καὶ ἦσαν, συνεκλείοντο ὡς χεῖρας
μυθεμίας ἀλλῆς αἰτίας αὐτοῖς ἀπὸ φρο-
νῆς. ἔτοι δὲ λοιπὸν ὡς ἀνδροφόνου καὶ μα-
ργι καλεῖσθαι, διπλοτέρου ἄρα τὰς λοιπῶν
C κολαζόμενοι. ἐκείνους μὲν γὰρ ἐπεκράθη
ἡ χαρὰ τῆς μαρτυρείας. καὶ ἡ ἐλπίς τῆς
ἐπισημασμένων. καὶ ἡ περὶ τὸν Χριστὸν ἀγά-
πη, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ πατρικόν. τῆς δὲ
τὸ σκεῖδος μεγάλως ἐπιμαρτυροῦτο ὡς καὶ
ἄρα τοῖς λοιποῖς ἅπασιν κατὰ τὰς πα-
δοῦς, διαδήλας τὰς ὀφείας αὐτῶν εἶναι. οἱ μὲν
γὰρ ἰλαρῶς ἀπέστησαν, δόξης καὶ χαρῆς
πολλῆς ταῖς ὀφείσιν αὐτῶν συγκεκομη-
νης: ὡς καὶ τὰ δεσμά κόσμον ἐπέστη
ἀπεκείσθαι αὐτοῖς, ὡς νύμφη κεκοσμημένη
D κροσσωτοῖς χρυσοῖς πεποικιλμένοις, τῶν ἐπι-
δίων ὁδωδοῦς ἅμα τὴν Χειρῶν. ὡς ἐπι-
δόξαι καὶ μύρω κοσμηθῆναι κεχεῖσθαι αὐτὰς.
δὲ, καλῆφεις καὶ ταπεινοὶ καὶ δυσειδῆς, καὶ
πάσης ἀσημοσύνης ἀνάπλεοι. ἀποστῆναι δὲ
ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὀνειδίζομενοι ὡς ἀσημοὶ καὶ
ἀνανδροῖ. ἀνδροφόνων μὲν ἑκκλησία ἐχούσης
διπλασεκότας ἢ τὴν πάντων καὶ ἐνδοξοῦ καὶ
ζωοποιῶν προσηγορίαν. ταῦτα ἢ οἱ λοιποὶ
θεωροῦντες, ἐσηείχθησαν καὶ οἱ συλλαμα-
νόμενοι ἀδιστακτως ὁμολόγησαν, μὴ δὲ ἐπι-

νοιαν έχοντες διαβολικῶς λογισμῶ. τῆτοις
μετὰ τὴν πᾶν ἐπειπόντες, αὐτοῖς Ἰπφέρεσι.
μὲν ταῦτα δὴ λοιπὸν εἰς πᾶν εἶδος διηρέτο
τὰ μαρτύρια τῆς Ἰξόδος αὐτῶν ἐν διαφόρων
ἢ χρωμάτων καὶ παντοίων ἀνθῶν ἐνα πλέ-
ξαντες ἐφάνον, ἀπερσίνεγκαν τῷ πατρὶ.
ἐξελῶ γὰρ τὴν ἡλικίαν ἀθλητὰς, ποικίλον
ὑπομείναιας ἀγῶνα καὶ μεγάλως νικήσαν-
τας, ἀπολαβεῖν τὸν μέγαν τῆς ἀφθαρσίας
ἐφάνον. ὁ μὲν οὖν μάτερος καὶ ὁ Σάγκτος καὶ
ἡ Βλανδίνα καὶ Ἄτταλῳ ἡγόντο Ἰππὶ τὰ θη-
ρία εἰς τὸ δημόσιον, καὶ εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐθνῶν
τῆς ἀπανθρωπίας θέαμα. Ἰππιδες τῆς τῶν
θηριομαχιῶν ἡμέρας διὰ τὴν ἡμετέρας δι-
δομένης. καὶ ὁ μὲν Μάτερος καὶ ὁ Σάγκτος
αὐτῆς δῆσαν ἐν τῷ ἀμφιθέατρῳ διαπάσης
κολάσεως, ὡς μηδὲν ὅλως ἀπεπενοθότες
μᾶλλον ἢ ὡς δια πλειόνων ἢ δὴ κλήρων ἐκβε-
σιακότες τὸν ἀντίπαλον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐφάνον
αὐτῶν τὸν ἀγῶνα έχοντες, ὑπέφερον πάλιν
τὰς διεξόδας τῶν μαστῶν τὰς ἐκείσε εἰδισ-
μένας. καὶ τὰς δύο τῶν θηρίων ἐλκισμῶς. καὶ
πάνθ ὅσα μανόμενῳ ὁ δὴ μὲν ἄλλοι ἀλ-
λαχόθεν ἐπεβόων καὶ ἐπεκελεύοντο. καὶ Ἰππὶ πᾶσι
τῶν σιδῆραν καθέδραν, ἐφ' ἧς τηγανίζομεθα
τὰ σώματα, κνίσσης αὐτῶν ἐνεφόροι. οἱ δὲ ἐδ'
ἔτῳς ἐληγον, ἀλλ' ἐτι καὶ μᾶλλον Ἰξεμαί-
νοιο, βελόμενοι νικήσαι τῶν ἐκείνων ὑπομο-
νῶν. καὶ ἐδ' ὡς ἀπὸ Σάγκτος ἕτερον ἢ ἡκα-
σαν, παρ' ἣν ἀπαρχῆς εἰδισο λέγειν τῆς ὁ-
μολογίας Φωνῆν. οὗτοι μὲν οὖν δι' ἀγῶνῳ
μεγάλῃ Ἰππολύ ὑδαμενέσης αὐτῶν τ'
ψυχῆς, τὴν ἄτον ἐτύθησαν. διὰ τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης, ἀντὶ πάσης τῆς ἐν τοῖς μορομα-
χοῖς ποικιλίας, αὐτοὶ θέαμα ἡρόμενοι τῷ
κόσμῳ. ἡ Ἰ Βλανδίνα Ἰππὶ ἐξύλα κρεμασθεῖ-
σα, περὶ τοῦ βοσθῶ τῶν εἰσβαλλομένων θη-
ρίων ἢ καὶ διὰ τὴν βλεπεῖας σαυρῶ ἡμαλι κρε-
μαμένη, διὰ τὴν ἐντόνῃ ἀπερσευχῆς, πολλῶν
ἀπερδυμῶν ἐνεποιεῖ τοῖς ἀγωνιζομένοις,
βλεπόντων αὐτῶν ἐν τῷ ἀγῶνι, ἔ τοῖς ἐξω-
θεν ὀφθαλμοῖς διὰ τῆς ἀδελφῆς, τὸν ὑπὲρ
αὐτῶν ἐσαυρωμένον, ἵνα πείσῃ τὴν πισεύον-
τας εἰς αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὑπὲρ τῆς Χριστοῦ δό-
ξης παθῶν, τῶν κοινῶν αἰεῖ ἔχει μὲν τὴν
ζῶντῳ Θεῷ. ἔ μηδενὸς ἀφαιμένε τότε τῶν
θηρίων αὐτῆς, καθαιρεθεῖσα ἀπὸ τῶν ἐξύλα,

A lium ac suggestionem Daemonis admit-
tens. Paucis deinde interjectis, iterum
hæc subiiciunt: His ita gestis, inquit,
deinceps ipsorum martyria in varias
mortis species divisa sunt. ex omni
quippe florum genere diversisque col-
loribus unicam texentes coronam bea-
tissimi martyres, Deo Patri obtulerunt.
Æquum sane erat ut fortissimi athleta,
qui multiplex certamen subierant, atq;
in signem victoriam retulerant, in si-
gnem immortalitatis coronam accipe-
rent. **B** Maturus igitur & Sanctus cum
Blandina & Attalo ducti sunt ad bestias
in amphitheatrum, ad publicum spe-
ctaculum inhumanitatis gentilium:
præbit de industria munerum die pro-
pter nostros. et Maturus quidem ac
Sanctus rursus omnia tormentorum ge-
nera in amphitheatro subierunt, quasi
nihil antea perpessi essent. Aut potius
quasi athleta qui multis jam vicibus ad-
versarium superassent, & de corona ipsa
jam decertarent, rursus consueta illic
flagrorum verbera pertulerunt, & be-
stiarum ipsos trahentium morsus, &
quæcunque alia vulgus insanum pro suo
quisque arbitrio variis acclamationibus
imperabat: ipsam postremo ferream
cathedram: cui superposita martyrum
membra cum torrerentur, illorum na-
res molestissimus nidor implebat. Ve-
rum illi ne sic quidem finem sciendi
fecerunt. Sed contra, eò vehementius
accendebatur eorum furor, cum expu-
gnare martyrum constantiam conten-
derent. Nullam tamen ab ipso Sancto
vocem elicere potuerunt, præter illam
quam ab initio proferre consueverat
confessionis suæ vocem. Hi ergo maxi-
mo certamine perfuncti, cum vitalem
spiritum diu protraxissent, tandem ju-
gulati sunt: eo die spectaculum facti
mundo, loco multiplicis illius varieta-
tis quæ in gladiatorum spectaculis cer-
nitur. Blandina verò ad palum suspen-
sa, bestiis objecta est. Quæ cum in
crucis speciem suspensa cereretur,
Deoque contentissime supplicaret, ma-
ximam alacritatem addebat certanti-
bus; Quippe qui in ipso certamine, sub
fororis persona corporeis oculis cerne-
rent illum, qui pro ipsorum salute cru-
cifixus ideò fuerat, ut credentibus in
ipsum persuaderet, quicumque pro
Christi gloria pateretur, hunc Dei vi-
ventis confortem futurum. Cumque
nulla tunc bestia corpus illius atti-
gisset, deposita ex stipite, rursus in
X

carcerem conjicitur, in aliud certamen A
reservata: ut pluribus prolusionibus ad-
versario superato, tortuosi quidem ser-
pentis condemnationem certam atque
inevitabilem redderet, fratres verò ex-
emplo suo accenderet. Quippe quæ
tametsi pusilla infirmaque & contem-
pta, Christi tamen, magni illius invicti-
que Athletæ, robore induta, & adver-
sarium multis vicibus superasset, & glo-
rioso certamine coronam immortalita-
tis reportasset. Attalus quoque vehe-
menter à populo postulatus ad suppli-
cium, utpote vir valde celebris, para-
tus ad certamen accessit, fretus con-
scientia rectè factorum. Quippe in
Christianorum disciplina solide exerci-
tatus, testisque apud nos veritatis sem-
per exstiterat. Cumque per amphithea-
trum circumduceretur, præcedente
ipsum tabella, in qua latino sermone in-
scriptum erat: Hic est Attalus Christia-
nus: populo adversus illum vehemen-
tius incitato, Præses postquam civem
Romanum eum esse comperit, reduci
in custodiam cum ceteris jubet. Inde
litteris ad Cæsarem datis, de his omnibus
qui inclusi tenebantur, sententiam ejus
expectabat. enimverò hujus temporis
mora, nequaquam inutilis neque infru-
ctuosâ illis fuit: Sed per ipsorum tole-
rantiam immensa Christi misericordia
tandem illuxit. Quippè mortua jam
ecclesiæ membra, viventium ope atque
auxilio ad vitam revocata sunt: & mar-
tyres gratificati sunt iis qui fidem nega-
verant: ingentique gaudio mater ead-
emque Virgo ecclesiæ cumulata est,
cum eos quos tanquam extinctos abor-
tu ejecerat, vivos jam ac spirantes recu-
peraret. Etenim per illos sanctissimos
martyres, hi qui fidem negaverant, rur-
sus in utero delineabantur, rursus con-
cipiebantur, & vitali calore reparato
rursus fidem confiteri discabant. Cum-
que jam ad vitam revocati roboratique
essent, Deo qui non vult mortem pec-
catoris, sed pro sua benignitate ad pen-
itentiam potius invitat, mitiorem eis
succum infundente, ad tribunal accesse-
re, quò iterum à Præsede interroga-
rentur. Quippe rescriptum fuerat à
Cæsare, ut confitentes quidem gladio
cæderentur: hi verò qui negarent, di-
mitterentur incolumes. Ineunte igitur
solemni apud nos mercatu, qui ma-
xima hominum frequentia celebratur,
utpote ex omnibus populis ac provinciis eo
conveniente virorum multitudine, Præses be-
atissimos martyres ad tribunal adduci jussit, tanquam in theatriali pompa eos populo ostendit

A ἀνελήθη πάλιν εἰς τὴν εἰρκτὴν, εἰς ἄλλου
γῶνα τηρεμένη. ἵνα δια πλείονων γυμνα-
μάτων νικήσασα, τῶ μὲν σκολιῶ ὄφει ἀπο-
ραύτητον ποιήσῃ τὴν καταδίκην· προτρέψου-
ται ὅτι τὸς ἀδελφῶς ἢ μικρὰ καὶ ἀδύνατος καὶ
εὐκαταφρόνη, μεγάλη καὶ ἀκαταγώνιστος
Ἀθλητὴν Χριστὸν ἐνδεδμημένη. διὰ πολλῶν
κλήρων ἐκείδασα τὸν ἀντικείμενον. καὶ ἐν
ἀγῶνι τὸν τῆς ἀφθαρσίας σεφάρμη στυ-
φανον. ὁ δὲ Ἀἴαλ· καὶ αὐτὸς μεγάλου
ἰσχυρισμοῦ ἕως τῶ ὄφρα, καὶ γῶν ὀνομασ-
B ἔτοιμο· εἰσήλθεν ἀγωνιστῆς διὰ τὸ εὐσυνεί-
δητον, ἐπεὶ δὲ ἠγνοῖσας ἐν τῇ χριστιανῇ σωτη-
ξαι γυμνασμηθῆναι, καὶ αἰεὶ μάρτυρας ἐπι-
γόνου παρ ἡμῖν ἀληθείας. καὶ ἀειπαλῆς πο-
κλω τῶ ἀμφιθεάτρῳ, πίνακι αὐτοῦ παρ-
γῶνι· ἐν ᾧ ἐπεγεγραπτο Ῥωμαῖ. ὅτι ἐστὶ
Ἀἴαλ· ὁ χριστιανός· καὶ τῶ δήμῳ σφοδρῶς
σφειγῶνι ἐπ' αὐτῶ, μαθῶν ὁ ἠγεμὸν τῶ
Ῥωμαῖ· ἐστὶν, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀναληθῆ-
ναί μιν· καὶ τῶ λοιπῶν τῶ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἄνω-
πείων ἐπέσειε τὸ καίσαρι, καὶ ἀειμνηστῆ-
C δόξασιν τὴν ἀπ' ἐκείνου. ὁ δὲ διαμέσῃ καὶ
ὄφρα δόξος αὐτοῖς ὄφρα ἀκαρπὸς ἐγένετο, αἰεὶ
διὰ τῆς ὑπομονῆς αὐτῶν, τὸ ἀμέσῃ τὸν ἔθῳ
ἀνεφαίνετο Χριστῶ. διὰ γῶν τῶ ζῶντων ἐπι-
ποιῶν τὸ νεκρῶ. καὶ μάρτυρες τοῖς μιν
μάρτυσιν ἐχαιρίζοντο. καὶ ἐγενέτο πολλὴ
χαρὰ τῇ παρθένῳ μητρὶ, ὅς ὡς νεκρῶ ὄφρα
τρωσε, τῶ τῆς ζῶντας δόξα λαμβάνουσα.
ἐκείνων γῶ οἱ πλείους τῶ ἠρημῶν ἀνεμ-
τῶντο καὶ ἀνεκίνοντο καὶ ἀνεζῶπυρῶν-
το. καὶ ἐμάνθανον ὁμολογεῖν καὶ ζῶντες ἦσαν
καὶ τέτονα μῦθοι, ἀπερῶσαν τῶ βῆματι
ἐγλυκαίνοντο τῶ τὸν μῦθον θάνατον τῶ
D μαρτωλῶ μὴ βελομῦθῳ, ἵππῳ δὲ τῶ μιν
νοίαν χρεῖσθαι μῦθῳ Θεῶ, ἵνα καὶ πάλιν ἐπι-
ρωτηθῶσιν ὑπὸ τῶ ἠγεμῶν· ἐπισείλαντο γῶ
τῶ Καίσαρι· τῶ μῦθῳ δόξου μπανιδῆσαι
δὲ πνεῶ δεινῶν, τῶ τῆς δόξου μῦθῳ τῆς
θαδὲ πανηγύρεως, ἐστὶ δὲ αὐτῇ πολυ-
θρῶν· ἐν πάντων τῶ ἔθῳ σπερρομῶ-
νων εἰς αὐτῶ, δόξου μῦθῳ σπερρομῶν, αἰ-
γῶ ἵππῳ τὸ βῆμα θεατεῖζων τῶ μακα-
ρις, καὶ ἐμπομπεύων τοῖς ὄφρα. διο γῶ

πάλιν ἀνήταξε καὶ ὅσοι μὲν ἐδόκειν πολυλείαν
Ρωμαίων ἐχθρῆναι, τῶν ἀπέτεμνε τὰς κε-
φαλὰς· τὰς δὲ λοιπὰς ἐπέμπεν εἰς θηρία.
ἐδοξάζετο δὲ μεγάλως ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῖς
πρῶτον ἀποστόλοις, τότε πρὸς τὴν τῆς
ἐθνῶν ὑπόνοιαν ὁμολογεῖσιν καὶ ἰδίᾳ ἔτοι-
μῶν ἀντιθέτον, ὡς δὴθεν ἀπολυθησόμενοι. καὶ
ὁμολογεῖντες, προσετίθεντο τῶν τῆς μαρτύ-
ρων κλήρω. ἔμειναν δὲ ἕξ, οἱ μὴ δὲ ἔχοντες
πώποτε πίστεως, μὴ δὲ αἰδῶσιν ἐνδύμα-
τιν, μὴ δὲ ἐνοίαν φόβου Θεοῦ ἔχοντες.
ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀναστροφῆς αὐτῶν βλασ-
φημῶντες τὴν ὁδόν. ταῦτε οἱ υἱοὶ τῆς ἀπω-
λείας. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τῆς ἐκκλησίας προ-
σετίθησαν ὡν καὶ ἀντιθέτων, Ἀλέξαν-
δρος τις Φρυγῆ μὲν τὸ γένος, ἰατρὸς δὲ τῆς ἐ-
πισήμου. πολλοὺς ἔτεσιν ἐν ταῖς Γαλλίαις
διασκίψας, καὶ γνωστὸς σχεδὸν πᾶσι διὰ τὴν
πρὸς Θεὸν ἀγάπην καὶ παρρησίαν τῆς λό-
γῆς καὶ τῆς οὐκ ἀμοιβεῖσθαι Ἀποστολικῆς χάρι-
ματι. παρεῶς τῶν βήματι, καὶ νεύματι
προσετίπων αὐτὸς πρὸς τὴν ὁμολογίαν,
φανερὸς ἦν τοῖς ἀκούουσιν τὸ βήμα ὡς περὶ
ἰσθίων. ἀνανακτῆσαντες δὲ οἱ ὄχλοι ἔπι-
τες πρῶτον ἠνεμημένους αὐτὸς ὁμολογεῖν. κα-
τέδωσαν τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἐκείνους τὸ
ποιεῖν. καὶ ἔπισησαν τὸν ἠγεμόνα ἔ-
σαντάσαντα αὐτὸν ὅς περ εἶπεν. τὸ δὲ φῆσαν.
ὁ ὁπρῆσιανός, ἐν ὁρῆν γινόμενος, κατέ-
κεινεν αὐτὸν πρὸς θηρία. καὶ τῆς ἔπισησιν εἰσῆλθε
μὴ κατὰ Ἀπῆλας. καὶ γὰρ τὸν Ἀπῆλον τῶν
ὄχλων χαιρεζόμενος ὁ ἠγεμὼν, ἔξιδωκε πάλ-
ιν πρὸς θηρία. οἱ καὶ διὰ πάντων διεληθόντες
τῆς ἐν τῶ ἀμφιθεάτρῳ πρὸς κόλασιν ἔξου-
ρημένων ὀργάνων, καὶ μεγίστον ὑπομείναντες
ἀγῶνα, τὰ γὰρ ἐτύθησαν καὶ αὐτοί. τὸ
μὲν Ἀλέξανδρος μὴτε σενάσαντα μὴτε
γρυξάντος πόλιν, ἀλλὰ καὶ καρδίαν ὁμι-
λέντα τῶ Θεῷ. ὁ δὲ Ἀπῆλος ὁπότε ἔπι-
σιδῆρας ἐπέβη καθέδρας καὶ ἀπεκρίθη, ἦν ἵνα
ἠδύτο δὲ ῥωμαϊκῆς κνίσας ἀνεφέρου, ἔφη πρὸς
τὸ πλῆθος τῆς ῥωμαϊκῆς φωνῆ. ἰδὲ τὸτό ἐσιν
ἀνθρώπους ἐδίωκεν, ὃ ποιεῖτε ὑμεῖς. ἡμεῖς δὲ
οὔτε ἀνθρώπους ἐδίωκεν, εἴθ' ἔτερον τι πο-
νηρὸν πρᾶξομεν. ἐπερωτῶμενος δὲ τί ὄνο-
μα ἔχει ὁ Θεός, ἀπεκρίθη. ὁ Θεός ὄνομα
οὐκ ἔχει ὡς ἀνθρώπος. ἔπι πᾶσι δὲ τῶτοις

A tans. Cumque illos denuò interrogaf-
set, quicumque cives Romani reperti
sunt, capite truncati, reliqui traditi
sunt bestiis. Ceterum ingens gloria ac-
cessit Christo per eos qui prius quidem
negaverant, tunc verò confitebantur
fidem Christi præter spem atque exspe-
ctationem Gentilium. Hi siquidem
seorsum interrogati sunt quasi mox ab-
solvendi. Qui cum se Christianos con-
fessi essent, reliquorum martyrum nu-
mero adscripti sunt. Foris autem man-
ferunt ii, quorum animis nec vestigium
ullum fidei, nec reverentia vestis nu-
ptialis, nec sensus timoris Dei impres-
sus unquam infederat; filii scilicet per-
ditionis, qui sua ipsorum conversatio-
ne religionem quam profitebantur in-
famaverant. Verum ceteri omnes ag-
gregati sunt ecclesiæ. De quibus cum
quæstio haberetur, Alexander quidam
natione Phryx, professione medicus,
qui plures jam annos moratus fuerat in
Galliis: vir omnibus notissimus ob amo-
rem Dei & eximiam in prædicanda fide
libertatem (quippe Apostolicæ gratiæ
minimè expers erat) tribunali adstans,
cum illos ad fidei confessionem nutibus
hortaretur, cunctis qui tribunal circun-
dabant, tanquam parturiens videbatur.
C At vulgus moleste ferens quòd qui an-
teà fidem negaverant, eandem de inte-
gro confiterentur, adversus Alexan-
dram tanquam hujus facinoris aucto-
rem conclamare cœpit. Instans illicò
Præses, interrogavit hominem quifnam
esset. Qui cum Christianum se esse di-
xisset, iratus iudex eum ad bestias da-
mnavit. Postridiè igitur unà cum At-
talo ingressus est. Nam & hunc Præses,
gratificari populo studens, bestiis rur-
sum tradiderat. Ambo itaque cum om-
nia tormentorum genera quæ adver-
sus ipsos excogitata fuerant, in amphi-
theatro percucurrissent, maximoq; cer-
tamine perfunèti essent, tandem gla-
dio percussi sunt. Et Alexander qui-
dem nec ingemuit unquam, nec vocem
ullam protulit, sed interius mente in se
collecta colloquebatur cum Deo. At-
talus verò cum in ferrea cathedra col-
locatus undique torreretur, & ambu-
stum corpus nidorem gravissimum ex-
halaret, Latino sermone populum allo-
cutus: en inquit, hoc demùm est homi-
nes vorare quod agitis. Nos verò neque
homines voramus, neq; omninò quid-
quam mali facimus. Interrogatus etiam
quod nomen Dei esset: Deus, inquit,
X ij

nomen non habet perinde ac nos mortales. Post hos omnes, ultimo tandem spectaculorum die, Blandina rursus illata est una cum Pontico adolescente quindecim circiter annos nato. Qui etiam quotidie antea introducti fuerant, ut reliquorum cruciatus intuerentur. Adactique per simulacra Gentilium jurare, cum in proposito constantes permanerent, Deosque illorum nihili facerent, tantus in eos exarsit multitudinis furor, ut nec atatem pueri miserarentur, nec mulieris sexum ulla profecerentur reverentia. Cunctis igitur cruciatibus eos vexare ac per omnia pænarum genera circumagere cœperunt, jurare illos subinde compellentes. Numquam tamen id quod volebant, perficere valuerunt. Nam Ponticus quidem Sororis exhortationibus incitatus, ita ut Gentiles quoque ipsam esse cernerent quæ puerum hortaretur & confirmaret, cuncta supplicia generose perpeffus, animam exhalavit. Beata verò Blandina omnium postrema, tanquam nobilis mater quæ filios ad fortiter certandum accenderat, & victores ad Regem præmiserat, eosdem certaminum cursus quos filii confecerant remetiens, ad eosdem ire properabat, de exitu suo lata atque exultans, profus quasi ad nuptiale convivium invitata, non bestis objecta esset. Denique post flagra, post ferarum vellicationes, post fartaginem: reticulo inclusa, tauro objecta est. A quo diu in altum jactata, nihil jam eorum quæ fiebant penitus sentiens, tum ob spem & comprehensionem eorum quæ credebatur bonorum, tum ob familiarem congressum quem cum Christo in oratione habebat, tandem & ipsa victimæ instar jugulata est: ipsis etiam Gentilibus ingenuè fatentibus, nullam unquam apud se feminam extitisse, quæ tot ac tanta pertulerit. Sed ne sic quidem furor illorum & immanitas adversus Sanctos conquievit. Quippè feræ & barbaræ gentes ab immani illa bestia concitata, pacari facile non poterant. Quin potius aliud quoddam initium seviendi, in sanctorum corporibus protervia illorum invenit. Neque enim ex eo quod à martyribus victi fuissent, pudore ac verecundia suffundebantur, quippe qui humano sensu ac ratione penitus essent destituti. Sed contra Præfidis simul ac populi tanquam immanis belluæ magis inde accendebatur furor, qui quidem nullo jure adversus nos æquali odio ferebantur: ut impleteretur Scriptura

Α τῆ ἑκάτη λοιπὸν ἡμέρα τῷ μονομαχίῳ Βλανδίνα πάλιν εἰσεκομίζετο μὲν καὶ Πόνικὸς παιδαριὸς ὡς πεντεκαίδεκα ἐτῶν. καὶ καθημέραν εἰσήγοντο πρὸς τὸ βλέπειν τῶν λοιπῶν κόλασιν, καὶ ἠναγκαζομένων μὲν καὶ τῶν εἰδώλων αὐτῶν. καὶ διαέμιμεινεν εὐσταθῶς καὶ ἔξεθενεῖν αὐτὰς, ἠγροῦθη πρὸς αὐτὰς τὸ πλήθος. ὡς μὴτε τῶν κίαν τῆ παιδὸς οὐκ εἶραι, μὴτε τὸ γυναικίδεωδῆναι. πρὸς πάντα δὲ τὰ δευὰ παρὰ βαλλόν αὐτὰς, καὶ διὰ πάσης ἐν κυκλίῳ ἐπιγον κολάσεως, ἐπαλλήλως ἀναγκαζόντες μὴ μόνον, ἀλλὰ μὴ δὴ δυνάμει τῆτο πρὸς αὐτὴν μὲν γὰρ Πόνικὸς ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς παροτρυνόμενος, ὡς καὶ τὰ ἔθνη βλέπειν ὅτι ἐκείνη ἐπιπροσπεπομένη καὶ σπείρισα αὐτὸν, πάσης κόλασιν ἡγναθῶς ὑπομένειν, ἀπέδωκεν πνεῦμα. ἡ δὲ μακαρία Βλανδίνα πάντων ἑκάτη, καθάπερ μήτηρ ἐνδύτης παρεσκευασατὰ τέκνα καὶ νικηφόρος ἀπεπέμψασα πρὸς τὸν βασιλέα ἀναμετρεμένη καὶ αὐτὴ πρὸς πάντα τὰ τῶν παίδων ἀγωνίσματα, ἑαυτὴν δὲ πρὸς αὐτὰς χαίρουσα καὶ ἀγαλλώμενη ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ, ὡς εἰς νυμφικὸν δεῖπνον κεκλημένη, ἀλλὰ μὴ πρὸς θηρία βέβλημένη καὶ μὴ τὰς μάστιγας. μὴ τὰ θηρία. μὴ τὸ πύργον, τοῦ ἑαυτὴν εἰς γύργαθον βληθείσα ταύρα παρεβλήθη καὶ ἰκανῶς ἀναβλήθη πρὸς τὴν ζώον, μὴ δὲ αἰδήσειν ἐπὶ τῶν συμβαινόντων ἕχουσα διὰ τὴν ἐλπίδα καὶ ἐποχλῆ τῶν πεπισθυμένων καὶ ὁμιλίαν πρὸς Χριστὸν, ἐτύθη καὶ αὐτὴ. καὶ αὐτῶν ὁμολογητῶν τῶν ἐθνῶν, ὅτι μὴ δὲ πώποτε παρὰ αὐτοῖς γυνή τοιαυτὰ καὶ τοσαυτὰ ἔπαθεν. αὐτὴ ἑστὴ ἔτος κόρην ἐλάμβανεν αὐτῶν ἢ μαστιγῶν καὶ πρὸς τὰς ἀγίας ὁμολογίας. ὑπὸ γὰρ ἀγροῦ θηρῶν ἀγρία καὶ βάρβαρα φύλα ταραχθέντα, διασαύτως εἶχε. καὶ ἄλλω ἰδίῳ δευῶν ἑπὶ τοῖς σώμασιν ἐλάμβανεν ἢ ὑπὸ αὐτῶν. τὸ γὰρ νενηκῶδες αὐτὰς εἶναι ἐδύσκειν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀνδράπων ἐπιλογισμῶν μάλλον δὲ καὶ ἔξεκαεν αὐτῶν τὴν ἐσθῆν. καθάπερ θηρίου καὶ τῆ ἠγεμονίας καὶ τῆ δήμες, τὸ ὅμοιον εἰς ἡμᾶς ἀδίκως ἐπιδεικνυμένων μίσος ἢ ἡ γραφὴ πληρωθεῖσιν ἀνομίας ἀνομησάτω ἐπὶ, καὶ ὁ δίκαιος δίκαιος

θήτω ἐπὶ. καὶ γὰρ τὰς ἀποπνεύχοντας ἐν τῇ
 εἰρήνῃ, παρέβαλον κυσίν ἑπιμελῶς ᾧδραφυ-
 λάστοις νύκτωρ καὶ μεθήμερον, μήκη δὲ θύ-
 λια ὡς ἤμῃ, καὶ τότε δὴ προθέβη τὰτε ἰών θη-
 ρίων, τὰτε ἔς πυρὸς λείψανα, πῆ μὲν ἔσα-
 ραζμένα, πῆ δὲ ἠνδρακωμένα, καὶ τῶν λοιπῶν
 τὰς κεφαλὰς σὺ τοῖς διπολήμασιν αὐτῶν
 ὡσαύτως ἀτάφως παρεφύλαχον μὲν ἑρα-
 υλικῆς ἐπιμελείας ἡμέρας συχναῖς. ὁ οἱ μὲν
 ἐνεβρωμῆτο καὶ ἐβρυχον τὰς ὀδόντας ἐπὶ αὐ-
 τοῖς, ἠλπίεντες τινὰ ᾧδραφύλακον ἐκδικησῶν παρ'
 αὐτῶν λαβεῖν. οἱ δὲ ἐνεγέλων καὶ ἐπετάθασον,
 μεγαλύνοντες τὰ εἶδωλα αὐτῶν, καὶ ἐκείνοις
 προσάπτοντες τὴν τέτων ἡμιωρίαν. οἱ δὲ ἐπει-
 κέσεροι καὶ καὶ ποσὸν συμπαθεῖν δοκῶντες, ὡ-
 νεῖδρον πολὺ λέγοντες πᾶ ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ ἡ
 αὐτὴς ὠνῆσεν ἠθροικία, ἢν ὁ πρῶτῆς αὐτῶν
 εἰλοντο ψυχῆς, καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ἐκείνων, ἰοιάντην
 εἶχε τὴν ποιικιλίαν, τὰ δὲ καθ' ἡμᾶς ἐν μεγάλῳ
 καθειρήκει πέθει, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὰ σώ-
 ματα κρύψασθαι γῆ. ἔτε γὰρ νῦν συνεβάλλε-
 τοῖσιν πρὸς τὸ, ἔτε δὲ γύρια ἐπειθεν, ἔτε
 λτανία ἐδυσώπει παντὶ τῷ τρώπῳ παρετή-
 ρην ὡς μέγα ἡ κερδανῆτες, εἰ μὴ τυχοῖεν
 ταφῆς. τῆτοις ἐξῆς μετ' ἑτερα φασί. τὰ ὅσω
 σώματα τῶν μαγύρων παντοίως ᾧδραφει-
 μάς, τέντα ὁ αἰθρίας τέντα ἐπὶ ἡμέρας ἐξ,
 μετέπειτα καὶ ἐπὶ αἰθαλωθέντα ὑπὸ τῶν ἀ-
 νόμων καλεσαρῶθη εἰς τὸν Ῥοδανὸν ποταμὸν
 πλησίον ᾧδραρρέουλα, ὅπως μὴ τῷ λείψανον
 αὐτῶν φαίνῃται ἐπὶ τῆς γῆς ἐτι. καὶ ταῦτ' ἐ-
 πείσθη, ὡς δυνάμενοι νικῆσαι τὸν Θεὸν, καὶ
 ἀφελῆσαι αὐτῶν τὴν παλιγγρησίαν. ἵνα ὡς
 ἔλεγον ἐκείνοι, μὴ τῷ ἐλπίδα χάσιν ἀνασά-
 σεως, ἐφ' ἣ πεποιθότες, ξένῃ ἰνὰ καὶ καινὴν
 ἡμῖν εἰσαγάγει θρησκείαν, καὶ καταφρονῶσι τῶν
 δεινῶν, ἔτοιμοι καὶ μὲν χαρᾶς ἠκούσας ἐπὶ τὸν
 θάνατον νῦν ἰδόμεν εἰ ἀνασῆσονται, καὶ εἰ δύ-
 ναται βοηθησάμενοι, ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ ἔξ-
 λέσθαι ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν.

A quæ dicit : Iniquus adhuc iniquè agat, & justus adhuc justificetur. eorum enim corpora qui in carcere suffocati perierant, canibus objecerunt; sollicitè observantes noctu atque interdium, ne quis nostrorum ea sepulturæ mandaret. Post hæc quidquid aut à bestiis, aut ab igne reliquum fuerat, partim laniata, partim ambuſta membra exponentes: reliquorum denique capita cum ipsis corporum truncis similiter insepulta per plurimos dies additis militum exequiis custodierunt. Et alii quidem infremebant ac dentibus stridebant in mortuos, adhuc exquisitiore quodam supplicio eos afficere cupientes. Alii verò irridebant insultabantque, simulacra sua laudibus extollentes, ac pœnas de martyribus sumptas eis adscribentes. Nonnulli paulò æquiores, & qui vicem nostram dolere quodammodo videbantur, exprobrabant identidem hæc dicentes: Ubi est Deus eorum? & quid illis profuit hæc religio, cui vitam quoque suam postposuerunt. Ac gentilium quidem insectatio talem habuit varietatem. Nos verò gravissimo interim dolore premebamur, quòd humare cadavera nobis non liceret. Nam neque noctis tenebræ nos juvare, neque auri vis flectere, neque preces ullæ animos eorum commovere potuerunt. Sed omni studio atque industria cadavera custodiebant, quasi ingens lucrum facturi, si sepultura caruissent. Nonnullis deinde interjectis hæc addunt. Igitur martyrum corpora postquam omni genere contumeliæ traducta, & sub divo per sex dies exposita jacuerunt, tandem cremata atque in cineres redacta, in præfluentis Rhodani alveum sparſa sunt ab impiis, ne ullæ deinceps eorum reliquæ in terris superessent. Atque id agebant, prorsus quasi Deo superiores esse, & resurrectionem illis adimere possent: ut quemadmodum ipsi dicebant, ne spes quidem ulla resurgendi eis relinqueretur, qua freti novam quandam ac peregrinam nobis invenirent religionem, & gravissima quæque tormenta contemnunt, promptique & alacres mortem subeunt. Videamus nunc an sint resurrecturi, & utrum adesse ipsis Deus suus, ac de manibus nostris ipsos eripere valeat.

